

slovensko
ljudsko
gledališče
celje

ženitev

JOSIP VIDMAR

Prevod

DUŠAN MLAKAR

Režija

JANEZ ŽMAVC
AVGUST LAVRENČIČ
MIJA JARČEVA in
CVETA MIRNIK
MAJDA KRIŽAJ
IVAN DEČMANDramaturg
Scena
KostumiLektor
Slikarska dela**AGAFJA TIHONOVNA**, trgovčeva
hči, nevesta**ARINA PANTELEJMONOVNA**, teta**FJOKLA IVANOVNA**, posredovalka**IVAN KUZMIČ PODKOLJOSIN**, aktiven
dvorni svetnik**ILJA FOMIČ KOČKARJOV**, njegov
prijatelj**IVAN PAVLOVIČ JAJČNICA**, eksekutor
NIKANOR IVANOVIČ ANUČKIN, pehotni
častnik v pokoju**BALTAZAR BALTAZAROVIČ ŽEVAKIN**,
pomorščak**DUNJAŠKA**, hišna**ALEKSEJ DMITRIJEVIČ STARIKOV**,
gospodar**STJEPAN**, Podkoljosinov sluga

LJERKA BELAKOVA

MIJA MENCEJEVA

NADA BOŽIČEVA

JANEZ ROHAČEK

SANDI KROŠL

PAVLE JERŠIN

JANEZ STARINA

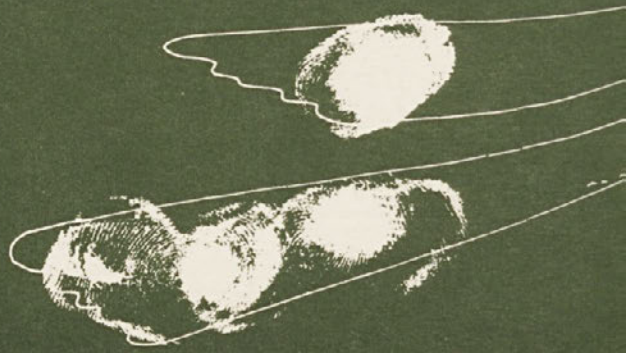
JOŽE PRISTOV

JANA ŠMIDOVA

BORUT ALUJEVIČ

MATJAŽ ARSENJUK

Godi se v prvi polovici minulega stoletja

Vodja predstave Sava Subotić - Šepe-
talka Ernestina Popović - Razsvetljava
Bogo Les - Frizerska dela Vera Pristov
- Rekviziter Maks Bukovec - Krojaška
dela pod vodstvom Jožice Hrenove in
Emila Gregorna - Odrski mojster Vili
Korošec - Tehnično vodstvo Bogo Les

Smisel odločitve

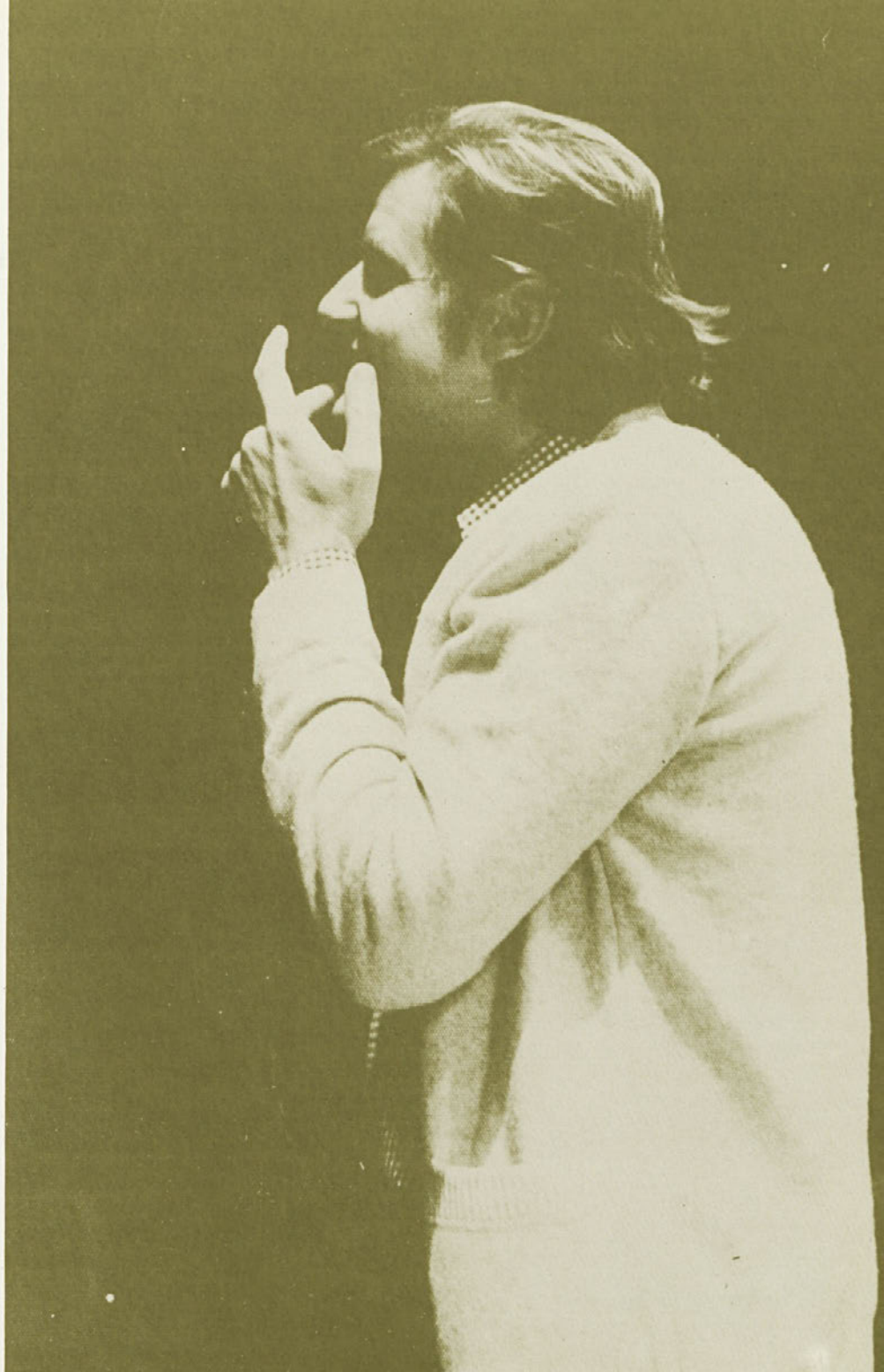
Dokler se človek ne odloči, je nesrečen. Toda za kaj se bo odločil? Za ženitev, ki mu ponuja zaželeno srečo? Ali za brezciljno, lenobno životarjenje? Prvo je še negotovo, drugo pa ima to prednost, da je takega životarjenja vajen, pa četudi se mu občasno že zagabi. Podkoljosin se v bistvu nikoli ne odloči.

Ali pa! Gogolj nas genialno popelje naravnost k jedru problema. K Podkoljosinu, tej nerodni kladi, ki nam takoj na začetku v kratkih sedmih stavkih predoči prav vse, kako je z njim. In že se sprošča nekaj, kar nikakor ni več samo originalnost neke inercije. V Podkoljosinu, tej brezoblični gmoti se zaiskri nekaj, kar je zelo zelo blizu energiji, potrebni za dinamičen razplet igre. Kaže se možnost za usodni premik, da se energija sprosti, da zamenja životarjenje s polnim občutjem življenja, da bo ukrepal. In res je pripravljen ukrepati.

Iskra pa še ni požar, najsi je še tako opazna in obetavna. Tudi če vemo, da se že lep čas iskri in da nameravana ženitev ni šele od danes. Ampak kako je z njegovim krojačem za poročni frak, kako s čevljarjem, ali že ve vse mesto? In če ve, ali je to dobro ali slabo? Ali bo slavilo z njim ali pa bo ravnodušno? In že ga obseda kapitulantsko modrovanje, že je pripravljen ubežati, in »kaj če bojo čevlji žulili!« Če ne bo to, bo pa to, in bo še stokrat huje. In tako vse do Kočkarjovega prihoda, ki pihne v to ugašajočo iskro in znova zaneti ogenjček.

Fjokla! Že tri mesece premleva Podkoljosin s posredovalko Fjoklo, kolikšna je Agafjina dota, kakšna je pa kaj tako, in tako naprej, nato pa: »Veš kaj, jaz bom takole ležal, ti boš pa pripovedovala.« Fjoklina pripoved o nameravani ženitvi je že dano dejstvo, je že vse pod streho. Sreča je že tu, tako močno se je približala, da je pogovor o njej zgolj le še dodatek, ilustracija, zgodba v slikah, nadomestilo za jutrišnjo okretnost in delovanje. Skrajno samoljubno stanje, pridobitniško kovanje ženitnega načrta,

kajpak docela v skladu z moralo trgovsko-uradniško-plemsko-carsko-vojaške tiranije; v skrajni konsekvenci, seveda če Agafja ne bi bila prav iz istega testa, prav tako vzgojena za špekulacijo in trgovanje, podvržena pogubnim vplivom in željam po veljavni poziciji v družbi, pa skrajno podlega. A tudi če je zgnetena po podobnem kalupu, če velja Gogoljev grenki posmeh tudi njej, v končni dejanskosti, ko se Podkoljosin (podložen svoji nepreklicni naravi) tako rekoč poigra z njo, ko jo pusti na cedilu, pa jo vendarle obravnavamo tudi kot žrtev. Škodoželjnost se nam hitro pritakne, neopredeljenost nam ničesar ne pove, in kam bi z našo usmiljenostjo?... Naj obračamo Agafjo tako ali tako, godna leta za možitev so hitro prešteta in Podkoljosinov skok skozi okno ne more biti in ni več burkaška zadeva. Spomin na Agafjino in Podkoljosinovo bežno srečanje, na trenutek, ki po toku dogodkov ni ravno naklonjen resnemu razmišljanju, nam vendarle zapusti občutje nečesa življenjsko vrednega in lepega, za kar nam je potem žal. Tako se nam v tej komediji malo-meščanske morale odpira nenadna komponenta tragičnega. Bistvo tragikomičnega.

Slike s skušnje za Ženitev. Režiser Dušan Mlakar.

Na borzi družbene vrednotenja se te človeške vrednosti sproti razničijo, razveljavijo. Glavna izklicevalca - mešetarja sta Fjokla (nujni vezni člen za pretok informacij, posredovalna agencija z zvodniškim priokusom, na lestvici družbenega vrednotenja na splošno nesnaga) ter Kočkarjov (ta mešanica mefistofelovščine in sganarelllovščine) s svojim naveličanim zakonom in željo po majhnih, maščevalno intrigantskih spremembah, ki jih enači s pustolovščinami. Sprememba sprošča energijo, zagotavlja neko vitalnost, usmerja nas naprej. Te manjkajoče energije se res nenadoma ne manjka, s številnimi snubci okoli Agafje je komedija dobro založena. Kočkarjovu se bliža razburljiva bitka. Deziluzija bo za posamezne snubce - če izvzamemo Podkoljosina, ki ga žene Kočkarjov prav do konca - tembolj boleštna, žalobna, osupljiva. Višje ko si bo v tem trgovanju zastavil cilj snubec, hujši bo polom. Toda ali ni monolog pomorščaka Ževakina, njegov v ponovna upanja obrnjen odhod spet blizu tragičnemu?

Zgodba se polagoma vzpenja in doseže svoj vrh tik pred koncem. Sreča - kolikor jo je Kočkarjov zoževal okoli Podkoljosina in Agafje kot edino močen par - je že na dosegu roke. Vse, kar se je pri drugih zataknilo, polomišlo, vse izgubljene stave, energije, simpatične vitalnosti se tu nakopičijo. Zato je padeč tembolj strasten, strasti se do kraja sprostijo, pridušijo, izzvenijo v brezupno stanje, kakršno je bilo na začetku. V podkoljosinovo životarjenje, ko se vse že gabi, v nova hlastanja za prividni položaj in priznanja v hierarhično urejeni družbi, za pridobivanje ničevih dobrin in navsezadnje v užitek nad tem, da je tako, da so se stvari vendarle nekam obrnile: ženitve - hvala bogu - torej ne bo!

In Agafja bo slej ko prej spet središče sveta, spet si bo sestavljala snubca na način fotorobota. Enemu bo vzela nos, drugemu usta, pa še vrline, ki jih ima ta in drugi ne, bo premešala na poti do popolnosti kot nadomestilo za lastno nesamostojnost v privzetih modelih zla-

gane družbene etikete (etike). Blamaža na koncu tako ne bo za vse večne čase, četudi bo lep čas slasten zalogaj za družabna srečanja. Snubcev se gotovo tudi poslej ne bo manjkalo, po vrednostni lestvici bo sicer nekoliko zdrknilo navzdol, in poročna obleka je bila tako že davno prej sešita. Ne le za to priliko. Kaj pa ostane nam? Ali ni to grenka resnica tudi o nas samih? Satira na majhnost, pridobitništvo, lenobnost, malomeščansko udobnost, samozadovoljnost? Težava je v tem, da je zgodovinsko utemeljeno lahko razumljivo, teže pa je prenašati v naš čas. Pred očmi nam je Gogoljeva umetnina, ideja Ženitve, njeno razgaljenje značajev in njihove ujetosti v sistem, njihova ničevost in beda stremljenj k neki sreči, beg k sreči namesto delovanja za to, da bi v tem naporu in odpovedih našli smisel in srečo zase in za druge.

J.Ž.

Sandi Krošl, Mija Mencejeva, Ljerka Belakova, Nada Božičeva, Jana Šmidova, Pavle Jeršin, Janez Starina, Jože Pristov in Janez Rohaček.

Ljerka Belakova, Sandi Krošl, Janez Rohaček in Dušan Mlakar.

Gledališki list Slovenskega ljudskega gledališča Celje, sezona 1978-79, št. 4
N.V.Gogolj: Ženitev. Predstavniki: upravniki in umetniški vodja Igor Lampret - Urednik: Janez Žmavc - Slike s predstav Viktor Berk, s skušnje za Ženitev Roman Fonda - Naklada 1200 izvodov - Cena 10 dinarjev - Tisk Cinkarna Celje

Design Počivašek, Domjan

Najlepše se zahvaljujemo Pokrajinskemu muzeju Celje, ki nam je posodil stilno pohištvo iz različnih zgodovinskih stilov in zgodovinske rekvizite, drobne zgodovinske predmete, ki jih ni mogoče imitirati, s svojo zgodovinsko pristnostjo pa bogatijo vizualno in funkcionalno podobo prizorišča.

Pavle Jeršin, Ljerka Belakova, Janez Starina, Dušan Mlakar, Jože Pristov.

Delo igralcev zunaj matične gledališke hiše v sezoni 1977/78

ZVONE AGREŽ

Recitacije: na otvoritvi razstave v počastitev obletnice oktobrske revolucije; na proslavi v počastitev oktobrske revolucije v Pionirskem domu. Nastop na Naši matineji v MGL - Lojze Krakar: Nekje čisto na robu. Radio Ljubljana, Od premiere do premiere: vloga Nika v Čarovnici iz Zgornje Davče. Radio Celje: recitacije v počastitev 29. novembra. Vloga Mihola v radijski igri

Milenka Straška Gašperjeva zgodba. TV Ljubljana: TV žehntnik. TV nanizanka Za konec tedna (vloga vodovodni instalater). TV drama Paplerjeva Dobrotnica (vloga kaplana). TV drama Kranjec-Frantar: Nati Kustecova (vloga Ivana mlajšega). Viba film: Praznovanje pomladi Frančka Rudolfa (vloga Simona). Film Krč (vloga Petra).

BORUT ALUJEVIČ

Proslave: Novoletno praznovanje otrok Celje. Kulturni praznik 8. februar, Celje. Kulturni praznik 8. februar, Šentjur. Dan žena v LB, Celje. Otvoritev doma F. in B. Kidrič, Rogaška Slatina. Sprejem tov. Tita 9. sept. Celje. Osrednja proslava Praznika dela Celje. Televizija: Poti in stranpoti (dvakrat). TV žehntnik. Amatersko gledališče Železar Celje-Štore: režija Cankarjevega Kralja na Betajnovi. Amaterski film: Domotožje Stanka Josta (vloga pogrebca). Film: Praznovanje pomladi - Viba film (vloga vojaka). Radio Celje: več vlog v Straškovi Gašperjevi zgodbi. Delo v Grupi poetici.

MATJAŽ ARSENIJUK

Strokovni sodelavec ZKO Žalec (2 gledališki režiji in stalno mentorstvo). Režija mladinske predstave v Dijaških domovih. Redni sodelavec Radia Celje. Sodelovanje pri dveh radijskih igrah. Sodelovanje pri treh slovenskih celovečernih filmih. Sodelovanje pri amaterskem filmu Domotožje Stanka Josta. Okoli 30 nastopov: recitacij, zabavnih večerov, za otroke v vrtcih, novoletni program itd.

BRUNO BARANOVIČ

TV Ljubljana: Poti in stranpoti (šef strojne Verbič, član DS). Radio Lj.: Od premiere do premiere (oče v Davči). Sodelovanje pri koprodukcijskem filmu (nem.-jug.), policaj v kriminalki. Nastopi dedka Mraza (Laško, Žalec, Rimske toplice, Celje). Vloga Glasnika v Shakespearovem Rihardu II. na Dubrovniških poletnih igrah. Delo v Grupi poetici.

LJERKA BELAKOVA

Radijska postaja Celje: otroške oddaje in radijska igra. Ljubljanska TV: Poti

in stranpoti (Helena Butina). Amaterski film: Stanko Jost - Domotožje (Anica). Delo v Grupi poetici.

NADA BOŽIČEVA

RTV Ljubljana: Konec tedna, Poti in stranpoti. Film: Krč. Radio Celje: napovedovanje in radijska igra. Bolnišnica Celje: na oddelku za otroško kirurgijo (enkrat tedensko branje pravljic, od decembra 1977 do julija 1978). Sodelovanje ob prazniku občine Celje (nastop v Vojniku).

DRAGO KASTELIC

Recitacije: po kolektivih ob raznih priložnostih. Nastop na spominski prireditvi, posvečeni Franu Rošu. Radio Celje: literarni feljton, enkrat. Sodelovanje v Straškovi igri Gašperjeva zgodba. TV žehntnik: dvakrat. Sodelovanje pri amaterskem filmu Stanka Josta Domotožje.

ANICA KUMROVA

Proslave: novoletno praznovanje otrok v Celju, Kulturni praznik 8. febr. Celje, Kulturni praznik 8. febr. Šentjur, Dan žena - LB Celje, Osrednja proslava praznika dela Celje, Revija otroških pevskih zborov Celje, Modna revija »T« Celje. Radio Celje: Literarne oddaje, Radijska igra Milenka Straška. Delo v Grupi poetici.

MIRO PODJED

Proslave: Dan mrtvih na Bledu, Otvoritev doma F. in B. Kidriča, Sodelovanje v Grupi poetici, Dedek mraz v 10 oddelkih VVZ Celje. Radio Celje: Literarne oddaje in radijske igre. TV: Poti in stranpoti (6 nadaljevanj). Film: v Domotožju Stanka Josta. Moja draga Iza v Vojka Duletiča.

JOŽE PRISTOV

RTV: Poti in stranpoti (Jerman, delavec), Radio Celje: sodelovanje pri dveh radijskih igrah (avtorja Milenka Straška).

JANEZ STARINA

Recitacije: ob otvoritvi hiše - muzeja F. in B. Kidrič. Občinski praznik v Vojniku. 90-letnica Kopitarne v Sevnici. Na recitalu Krakarjeve poezije na Naši matineji v MGL. Film: Moja draga Iza. Krč. Dober dan Celje. Režija radijskih iger: Milenka Straška Gašperjeva zgod-

ba in Bližina človeka. Soudnik oddaje za najmlajše na Radiu Celje »Onkraj srebrne črte«. Občasno branje literarnih oddaj. Režija Arzenika in starih čipk v amaterskem gledališču Železar v Štoreh. Literarni večer v Trsteniku v Srbiji ob priliki obiska pobratene občine Laško v Trsteniku. Branje pravljic Za lahko noč na Radiu Lj. in večkratno sodelovanje pri Literarnih nočnih na Radiu Lj. Radio Celje: Pregljeve, Petanove in Paplerjeve humoreske. V Velenju recitacija ob odkritju spomenika predsedniku Titu.

JANA ŠMIDOVA

Radio Ljubljana: Literarni nočno. Radijska šola, Val 202. Film: Moja draga Iza.

JADRANKA TOMAŽIČEVA

V oddajah Radia Ljubljane: Pravljica za lahko noč; Literarni večer - odlomki iz slovenske poezije; Odlomek iz svetovne poezije (val 202) itd. Spoznavajmo svet in domovino (dvakrat). Amaterski film: Stanko Jost - Domotožje. Literarni večer: Milan Dekleva - Dopisovanja (poezija).

BOGOMIR VERAS

Režije in nastopi v Grupi poetici. Režija novoletne prireditve za otroke občine Celje v Hali Golovec (pet ponovitev). Režija občinske proslave OF v Hali Golovec (pet ponovitev). Režija obč. proslave OF v Hali Golovec. Režije: Veliki testament (Villon) v Amater. gledal. Velenje, Veseli berači (Burns) v amater. gledališču Šmartno ob Paki). Mentor dramske skupine v LB. Sodelovanje v Radiu Celje: dve radijski igri. 12 avtorskih oddaj in Joj kam bi dal. Estradni nastopi za obletnico AERA, na modni reviji »T«, za obletnico Tkanine na javni radijski oddaji. TV: Poti in stranpoti. Amaterski film (pri Stanku Jostu).

Z recitacijami, nastopi na TV in pri filmu, na radiu so sodelovali tudi Milada Kalezičeva, Marjanca Krošlova, Mija Mencejeva, Janez Bermež, Pavle Jeršin in Sandi Krošl.

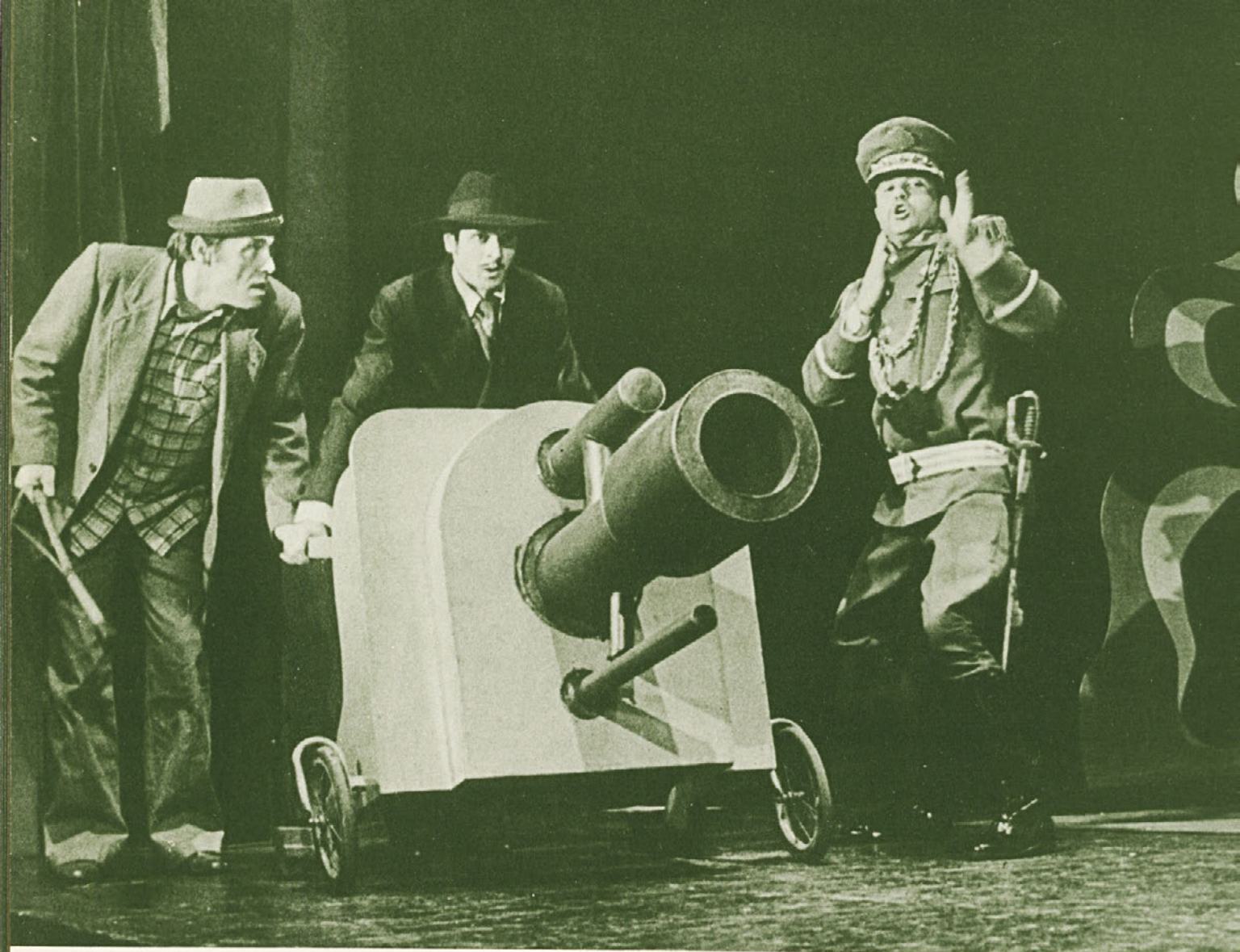
Rainer Hachfeld: Žmurkovi otroci
Režija Janez Pipan

Matjaž Arsenjuk, Bogomir Veras, Jadranka Tomažičeva, Borut Alujevič,
Marjanca Krošlova.

Premiera 30. X. 1978

Bogomir Veras, Marjanca Krošlova,
Jadranka Tomažičeva, Matjaž Arsen-
juk, Janez Starina.

Bogomir Veras, Janez Starina, Borut
Alujevič.

Janez Starina, Marjanca Krošlova,
Matjaž Arsenjuk, Jadranka Tomazičeva,
Bogomir Veras.

Anica Kumrova, Zvone Agrež, Milada
Kalezičeva, Janez Bermež, Miro Podjed.

Janez Žmavc: Pindarova Oda
Režija Franci Križaj

Milada Kalezićeva, Janez Bermež.

Premiera 8. XII. 1978

Milada Kalezičeva, Janez Bermež.

Miro Podjed, Anica Kumrova, Milada
Kalezićeva, Zvone Agrež.

Miro Podjed,
Janez Bermež.

Miro Podjed, Anica Kumrova, Zvone
Agrež, Janez Bermež, Milada Kalezi-
čeva.

